

ta túl a zeneszámok szerepét. A helyenként zavaró önisméltlések, az olykor hiteltelenné váló beszédmódok, a néhol kissé üresnek tűnő popkulturális utalások ellenére figyelemre méltó módon valósítja meg az élet egy mindeki által ismert szeletének irodalmi megjelenítését.

◆ Dancsó Andrea

Széttartó naplójátékok

Tallér Edina: *Lehetek én is*. Kalligram, Pozsony, 2013

Azt mondják, a jó író kézen fogva vezeti, Tallér Edina viszont inkább félrevezeti az olvasóit. A *Lehetek én is* egy regénybe bújtatott napló. A formai jegyek ellenére azért nevezem mégis naplónak (töredezett próza egyes szám első személyben, fejezetekre bontva, drámai beiktatásokkal), mert ezeket a széttartó darabkákat csak az „én” hangja tartja össze. Nem olyan egyszerű azonban a helyzet, mint gondolnánk, ugyanis az elbeszélő már az első fejezetben felhossa a „jónapló” és a valós napló kettősségét. Azt váránk, hogy őszintén és szemérmetlenül az igazságot kapjuk, azonban – ha egy ideig be is dőlünk a *Húsevő*ben megjelenő beszélőre feltűnően emlékeztető hangnak – egy idő után rá kell eszmélnünk, hogy az író csak játszik velünk. Az egyik legerőteljesebben kirajzolódó kérdés a könyvben a valóság és a képzelet közötti ellentét. Fogalmazhatnánk úgy is: igazság és hazugság ellentéte. Eleinte csak apró jelei bukkannak fel annak, hogy az elbeszélői én hazudik. Tulajdonképpen miért is váránk igaz történetet, hiszen a regény önmagában fikció. Tallér Edina kiszólásszerűen elrejtí ars poeticáját, ami a darabos szerkezetbe simulva már-már észrevétlen marad: „Az írás nem munka, ezt elmondtam már párszor. Játék” (144). Ne lepődjünk meg tehát, ha egyszer csak egy tizenhat éves, tisztán érző jósnőről és a háziállatairól tudunk meg többet. Szót kap még a nikotinfüggő anya is, vagy például egy barátnő anyja, aki a szabadkai piacon vásárol. Továbbá a paneléletre jellemzően a szomszédba is átlátunk, így újabb szereplők kerülnek a képbe. Ezek a karakterek hirtelen jelennek meg a szövegben, jelentőségük és egymáshoz való relációjuk nem igazán világos. Mi tartja mégis össze ezeket a különböző egyéneket? A szerep, amit mindenki magának talál ki; az identitás megalkotása,

amelyben nagy segítségükre van a képzelet. Közös a saját maguk alkotta hazugságuk – a szabadságuk és képzeletük börtöne. „Még fiatal vagyok, lehetek én is bármi még...” (83). A szándékos összezavaráshoz hozzájárul még az „intro” és „outro” fejezetek bevezetése, egy idézett blogbejegyzés, részeg SMS-ek és a könyv végi „Track-lista” is, melyekkel sokszor valóban nem tudunk mit kezdeni. Tény, hogy ki vagyunk téve az író nő kénye-kedvének. Ez van, ha Tallér Edina játszik.

◆ Lábadi Lénárd

Regék a panelből

Tallér Edina: *Lehetek én is*. Kalligram, Pozsony, 2013

A *Lehetek én is* posztmodern karakterisztikája legerőteljesebben a kisregény nyelvezetében manifesztálódik. A nyomaték nem a „mit írni”, hanem a „hogyan írni” kérdésfeltevésre helyeződik. Tallér Edina bevonja az olvasót az írás műveletébe, melynek során beszámol gondolkodásmódjának permanens fordulatairól is. A textust, a szüzsé és a jellemrajz háttérbeszorításával, az elbeszélők perspektíváinak folytonos modifikációi teszik izgalmassá. Ezek a spontán nézőpontváltások rendszerint a mondatok szisztémáján belül következnek be. A szövegben működő paradoxonok is megrekednek ezen a szinten, ugyanis egy mondat eleji pozitív pólus, a mondat végére negatívvá alakulhat.

Az ókori görög regény toposzai, a *Daphnis és Chloé* specifikus mozzanatai írónak újra. A Pánsípos kecskepásztor és Eileithüa a tisztán érző jósnő személye közé az anya szigorú és markáns alakja férkőzik, aki a lány autonómiáját és a szerelmi kapcsolat katarziszát is retardálja. A két történeti szál a vidéki kamasz lány és a családanya életének szegmenseit dolgozza fel. A fejezetek összecsengései alapján az interpretáció realizálódhat úgy is, mint egyetlen életpálya heterogén periódusainak naplóbejegyzéseken keresztüli megjelenítése. A történet időbeli csúsztatásokkal operál, s e faktor a kötet struktúrájának kialakítását is determinálja.

A *Lehetek én is* író nője romantikus ellentéteket ütköztet egymással, mégpedig a vidéki idillt a panelszigetek hangulatvilágával. A provincializmus és az urbánus közeg hasonlóképpen az anya-lány és a férfi-nő kapcsolat viszontagságai köré épül.